

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1

เอกสารโสตทัศนชุดวิชา

32311

การบัญชีต้นทุน 1 และ การบัญชีต้นทุน 2

Cost Accounting 1 and Cost Accounting 2

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)

เอกสารโสตทัศนศึกษา การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2 การสอนเสริมครั้งที่ 1
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชา

บรรณาธิการ / ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาค 1/2557 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

ชุดวิชา 32311 การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม

- หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน
- หน่วยที่ 2 การบัญชีและการควบคุมต้นทุนผลิตภัณฑ์
- หน่วยที่ 3 การบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ
- หน่วยที่ 4 การบัญชีต้นทุนช่วง
- หน่วยที่ 5 การบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ร่วม ผลิตภัณฑ์พลอยได้ เศษซาก และของสิ้นเปลือง

ประเด็น

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน และวงจรต้นทุน
2. วิธีการจัดการ การบัญชี การคำนวณ ตลอดจนการบริหารและควบคุมวัตถุดิบและค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต
3. ลักษณะสำคัญของระบบและวงจรบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ การบันทึกบัญชีต้นทุนสินค้าที่ผลิตเสร็จ และขายไป ตลอดจนสินค้าไม่ได้คุณภาพในระบบต้นทุนงานสั่งทำ
4. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับระบบต้นทุนช่วงและการบันทึกบัญชี การทำรายงานต้นทุนการผลิตของระบบต้นทุนช่วง หน่วยเสียและมีตำหนิ การคำนวณต้นทุนที่ใช้ระบบต้นทุนผสม
5. แนวคิดทั่วไปและการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ร่วม ผลิตภัณฑ์พลอยได้ เศษซาก และของสิ้นเปลือง

แนวคิด

1. การบัญชีการเงินอาศัยการบัญชีต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ส่วนที่ขายไม่ได้นำไปแสดงเป็นสินค้าคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงิน และข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ ส่วนที่ขายได้นำไปแสดงเป็นต้นทุนขายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ส่วนการบัญชีเพื่อการจัดการอาศัยการบัญชีต้นทุนเพื่อคิดต้นทุนให้ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งที่เป็นเป้าหมายอื่นที่อยู่ในความต้องการของผู้บริหารเพื่อประโยชน์ในการวางแผน ควบคุมและตัดสินใจ โดยนักบัญชีต้นทุนต้องปฏิบัติงานอย่างมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ต้นทุนการผลิตสินค้าประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 รายการคือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ส่วนวงจรต้นทุน หมายถึงขั้นตอนการสะสมต้นทุนของสินค้าหรือบริการ ซึ่งการสะสมต้นทุนการผลิตแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ การสะสมต้นทุนแบบต่อเนื่องและการสะสมต้นทุนแบบลิ้งจวด

2. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง และวัตถุดิบทางอ้อม กิจการจำเป็นต้องมีการวางแผนและควบคุมวัตถุดิบที่ดี เพื่อให้มีวัตถุดิบเพียงพอที่จะใช้ในการผลิต ในระยะเวลาที่เหมาะสม และมีต้นทุนต่ำที่สุด สำหรับค่าแรงงาน ประกอบด้วยค่าแรงงานทางตรง และค่าแรงงานทางอ้อม ระบบการผลิตสมัยใหม่ให้ความสำคัญต่อการบริหารและจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนค่าใช้จ่ายการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่ไม่สามารถคิดเข้าเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์โดยตรง แต่จำเป็นต้องมีเพื่อให้การผลิตดำเนินไปได้ ตามปกติจะคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต โดยใช้อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตจัดสรร เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว อีกทั้งยังใช้ในการบริหารและควบคุมต้นทุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

3. ลักษณะสำคัญของต้นทุนงานสั่งทำ จะแยกการจัดเก็บลงบันทึกต้นทุนการผลิต เกี่ยวกับค่าวัสดุทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้น ตามงานสั่งทำแต่ละงาน โดยมีบัตรต้นทุนงานเป็นที่แสดงรายละเอียดของต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละงานสินค้าที่ผลิตเสร็จจะโอนเข้าเป็นสินค้าสำเร็จรูปและบันทึกเป็นต้นทุนสินค้าขายเมื่อขายงานชิ้นนั้น ทั้งนี้ในการผลิตปกติมักจะมีหน่วยเสียหรือสินค้ามีตำหนิเกิดขึ้น ซึ่งการบันทึกต้นทุนดังกล่าวทางบัญชีจะรับรู้ภายใต้ 2 กรณี คือ กรณีที่เกิดขึ้นจากงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ และกรณีที่เกิดขึ้นเนื่องจากเป็นปกติของกระบวนการผลิต

4. ระบบต้นทุนช่วง มีวัตถุประสงค์ที่จะหาต้นทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดบัญชี แล้วคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยการผลิตที่ใช้ระบบต้นทุนช่วงมักมีขั้นตอนการผลิตต่อเนื่องกันหลายแผนก จึงทำการสะสมต้นทุนเป็นของแต่ละแผนกหรือแต่ละศูนย์ต้นทุน การคำนวณหาต้นทุนของหน่วยเสีย และหน่วยมีตำหนิภายใต้กระบวนการผลิตและเป็นช่วงมักจะมีการกำหนดคุณภาพของสินค้า สินค้าที่ไม่ผ่านมาตรฐานจะถือเป็นหน่วยเสียหรือมีตำหนิมักจะแยกการรับรู้ทางบัญชีแตกต่างกัน สำหรับหน่วยเสียกรณีปกติและหน่วยเสียเกินปกติ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการผลิตที่ใช้ระบบการผลิตผสม การคำนวณต้นทุนจำเป็นต้องใช้วิธีผสมระหว่างต้นทุนงานสั่งทำและต้นทุนแบบเป็นช่วง

5. ผลิตร่วมเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันในกระบวนการผลิตร่วมกัน ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มีปริมาณและมูลค่าใกล้เคียงกันจะเรียกเป็นผลิตร่วม แต่ถ้ามีปริมาณและมูลค่าแตกต่างกันจะถือเป็นผลิตร่วมหลัก และผลิตร่วมพลอยได้นั้น การปันส่วนต้นทุนร่วมให้ทั้งผลิตร่วม ผลิตร่วมหลักและผลิตร่วมพลอยได้นั้นก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการตีราคาสินค้าคงเหลือ คำนวณต้นทุนสินค้าขายและเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงิน

วัตถุประสงค์

เมื่อเข้ารับการสอนเสริมแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการ และการบัญชีต้นทุน รวมทั้งความหมายของต้นทุน การจำแนกประเภท การรายงานต้นทุน การสะสมต้นทุนและคำนวณต้นทุนได้
2. บอกลักษณะวิธีการจัดการ การบันทึกบัญชี การบริหารควบคุม และการรายงานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิตได้
3. อธิบายลักษณะสำคัญ วงจรต้นทุนงานสั่งทำ และการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต การรับรู้ต้นทุนหน่วยเสียหรือสินค้ามีตำหนิของงานสั่งทำได้
4. อธิบาย บันทึกบัญชี และจัดทำรายงานต้นทุนช่วงและต้นทุนแบบผสมได้
5. อธิบาย คำนวณ และบันทึกบัญชี ผลิตร่วมร่วม และผลิตร่วมพลอยได้ ได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลตนเองก่อนเรียน
2. สรุปลสาระสังเขปของประเด็นที่ 1–5
3. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการสอนเสริมซักถามปัญหา
4. ให้ผู้เข้ารับการสอนเสริมฝึกการคำนวณต้นทุน
5. ประเมินผลตนเองหลังเรียน

สื่อการสอนเสริม

1. แบบประเมินผลก่อนและหลังการสอนเสริม
2. เอกสารโสตทัศนประกอบการฟังบรรยาย (สำหรับนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม)
3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้รับการสอนเสริม

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษา ก่อนรับการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2

คำชี้แจง ให้นักศึกษาวางกลมล้อมรอบอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นต้นทุนที่จัดอยู่ในการจำแนกประเภทต้นทุนตามลักษณะ

- ก. ต้นทุนทางตรง
- ข. ต้นทุนประจำงวด
- ค. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต
- ง. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ
- จ. ถูกทุกข้อ

2. กิจกรรมมีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตดังนี้

	ณ วันต้นงวด (บาท)	ณ วันสิ้นงวด (บาท)
วัตถุดิบเหลือ	160,000	180,000
งานระหว่างทำคงเหลือ	240,000	200,000
สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ	270,000	260,000
ซื้อวัตถุดิบ	= 220,000 บาท	
วัตถุดิบสูญไป	= 17,000 บาท	
ค่าแรงงานทางตรง	= 360,000 บาท	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	= 500,000 บาท	

ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูปเท่ากับกี่บาท

- ก. 183,000 บาท
- ข. 543,000 บาท
- ค. 1,043,000 บาท
- ง. 1,063,000 บาท
- จ. 1,083,000 บาท

3. การบันทึกบัญชีวัตถุดิบทางตรงและวัตถุดิบทางอ้อม แตกต่างกันเมื่อใด

- ก. กิจการจ่ายชำระค่าวัตถุดิบ
- ข. กิจการคืนวัตถุดิบเข้าคลังสินค้า
- ค. กิจการซื้อวัตถุดิบ
- ง. กิจการเบิกวัตถุดิบใช้งาน
- จ. กิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแตกต่างกัน

4. ขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการควบคุมแรงงานขั้นตอนหนึ่ง คือข้อใด

- ก. การคำนวณค่าแรงงานของคนงาน
- ข. การบันทึกเวลาทำงานของคนงาน
- ค. การวิเคราะห์ผลแตกต่างเกี่ยวกับการใช้แรงงานจริงกับแรงงานมาตรฐาน
- ง. การบันทึกค่าแรงงานเพื่อการแบ่งให้ค่าสิ่งผลิตและค่าใช้จ่ายการผลิต
- จ. การทำ Motion and Time Study

5. การคิดค่าใช้จ่ายการผลิตข้างงานสูงไปหรือต่ำไป ควรจะบันทึกบัญชีอย่างไร

- ก. บันทึกรวมกับงานระหว่างทำยกไปงวดบัญชีหน้า
- ข. ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารและการผลิต
- ค. ยกยอดไปงวดบัญชีหน้า
- ง. แสดงในงบกำไรขาดทุนเป็นรายการพิเศษ
- จ. เป็นรายการหักหรือเพิ่มต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูปประจำงวด

6. กิจการสั่งซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตเป็นเงิน 2,000 บาท แล้วเบิกวัตถุดิบไปใช้ในการผลิตงานเลขที่ 001 จำนวน 1,000 บาท โดยเป็นวัตถุดิบทางตรง 800 บาท ที่เหลือเป็นวัตถุดิบทางอ้อม กิจการจะบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตอย่างไร

ก. เดบิต	ค่างานระหว่างทำ	2,000	
	เครดิต	ค่างวัตถุดิบ	2,000
ข. เดบิต	วัตถุดิบทางตรง	800	
		วัตถุดิบทางอ้อม	200
	เครดิต	ค่างานระหว่างทำ	1,000
ค. เดบิต	ค่างานระหว่างทำ	1000	
	เครดิต	ค่างวัตถุดิบ	1,000
ง. เดบิต	ค่างวัตถุดิบ	1,000	
		ค่างานระหว่างทำ	800
		ค่างค่าใช้จ่ายการผลิต	200
	เครดิต	เงินสด	2,000
จ. เดบิต	ค่างานระหว่างทำ	800	
		ค่างค่าใช้จ่ายการผลิต	200
	เครดิต	ค่างวัตถุดิบ	1,000

7. แผนก ก เบิกวัตถุดิบทางตรงออกมา 100% เพื่อผลิตในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 5,000 หน่วย แผนก ก ผลิตเสร็จและโอนให้แผนกถัดไป 4,000 หน่วย สำหรับงานระหว่างทำปลายงวดของแผนก ก มีขั้นความสำเร็จ 80% หน่วยเทียบสำเร็จรูปเท่ากับเท่าไร

	หน่วยเทียบสำเร็จรูป	
	วัตถุดิบ	ต้นทุนแปลงสภาพ
ก.	4,000	4,000
ข.	5,000	4,000
ค.	5,000	4,800
ง.	4,000	5,000
จ.	4,800	5,000

8. จากโจทย์ข้อ 7 แผนก ก ไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด สำหรับต้นทุนที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนคือ วัตถุดิบทางตรง 10,000 บาท ค่าแรงทางตรง 9,600 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิต 4,800 บาท ต้นทุนต่อหน่วยแผนก ก เท่ากับเท่าไร

- ก. 4 บาท
- ข. 4.50 บาท
- ค. 4.88 บาท
- ง. 5 บาท
- จ. 6.10 บาท

9. กิจการผลิตสินค้า 3 ชนิด โดยมีต้นทุนรวม 60,000 บาท ข้อมูลเพิ่มเติมมีดังนี้

สินค้า	น้ำหนักที่ผลิตได้ (กิโลกรัม)	ปริมาณผลิต (หน่วย)	ปริมาณขาย (หน่วย)	ราคาขายต่อหน่วย (บาท)
ก	200	800	700	20
ข	300	1,000	800	36
ค	<u>500</u>	<u>1,200</u>	<u>1,000</u>	40
	<u>1,000</u>	<u>3,000</u>	<u>2,500</u>	

ถ้ากิจการปันส่วนต้นทุนรวม โดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก สินค้า ก จะมีต้นทุนหน่วยละเท่าไร

- ก. 12 บาท
- ข. 15 บาท
- ค. 18 บาท
- ง. 20 บาท
- จ. 24 บาท

10. จากโจทย์ข้อ 9 ถ้าปันส่วนโดยวิธีมูลค่าขายสัมพันธ์ ต้นทุนรวมที่แบ่งให้สินค้า ค. เท่าไรเท่าไร

ก. 22,000 บาท

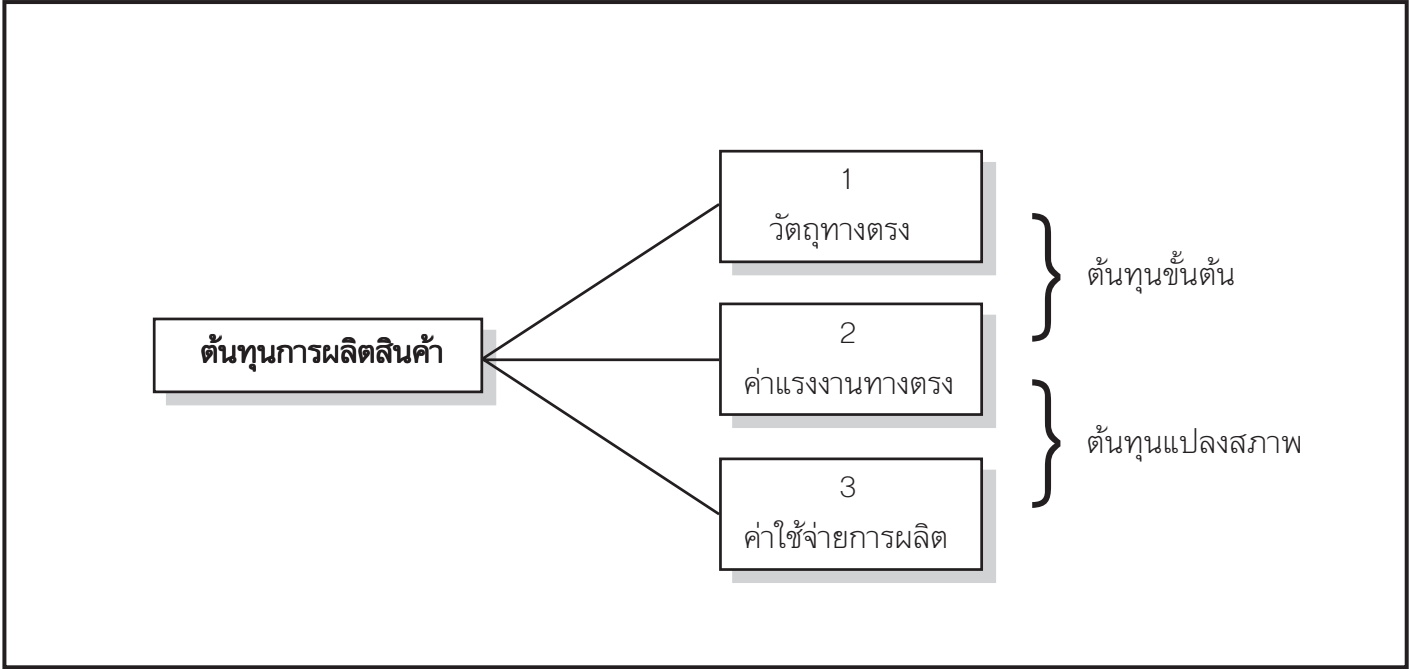
ข. 24,000 บาท

ค. 28,800 บาท

ง. 30,000 บาท

จ. 36,000 บาท

โสตทัศน์ # 1.1
 องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตสินค้า

โสตทัศน์ # 1.2
 การเปรียบเทียบหลักการคำนวณต้นทุนการผลิตในแต่ละระบบการบัญชีต้นทุน

ระบบการบัญชีต้นทุน ต้นทุนการผลิต	ระบบการบัญชี ต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง	ระบบการบัญชี ต้นทุนปกติ	ระบบการบัญชี ต้นทุนมาตรฐาน
วัสดุทางตรง	ต้นทุนจริง	ต้นทุนจริง	ต้นทุนมาตรฐาน
ค่าแรงงานทางตรง	ต้นทุนจริง	ต้นทุนจริง	ต้นทุนมาตรฐาน
ค่าใช้จ่ายการผลิต	ต้นทุนจริง	ต้นทุนประมาณการ	ต้นทุนมาตรฐาน

สไลด์ทัศน์ # 1.3 ตัวอย่างงบต้นทุนการผลิต

บริษัทต้นทุน จำกัด
งบต้นทุนการผลิต
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

(หน่วย: บาท)

1) วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ไป		
วัตถุดิบทางตรงต้นงวด		10,500
บวก ซื้อวัตถุดิบทางตรงสุทธิ		<u>39,500</u>
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่มีไว้ผลิต		50,000
หัก วัตถุดิบทางตรงสิ้นงวด		<u>(30,000)</u>
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ไปในการผลิต		20,000
2) ค่าแรงงานทางตรง		10,000
3) ค่าใช้จ่ายการผลิต		
ค่าแรงงานทางอ้อม	1,500	
ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ในโรงงาน	5,000	
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร	2,000	
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองในโรงงาน	1,500	
ค่าเสื่อมราคาโรงงานและเครื่องจักร	<u>2,000</u>	<u>12,000</u>
4) ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในงวด		42,000
5) บวก งานระหว่างทำต้นงวด		<u>3,000</u>
6) รวม ต้นทุนการผลิตทั้งหมด		45,000
7) หัก งานระหว่างทำสิ้นงวด		<u>(5,000)</u>
8) ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป (ยกไปงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ)		<u><u>40,000</u></u>

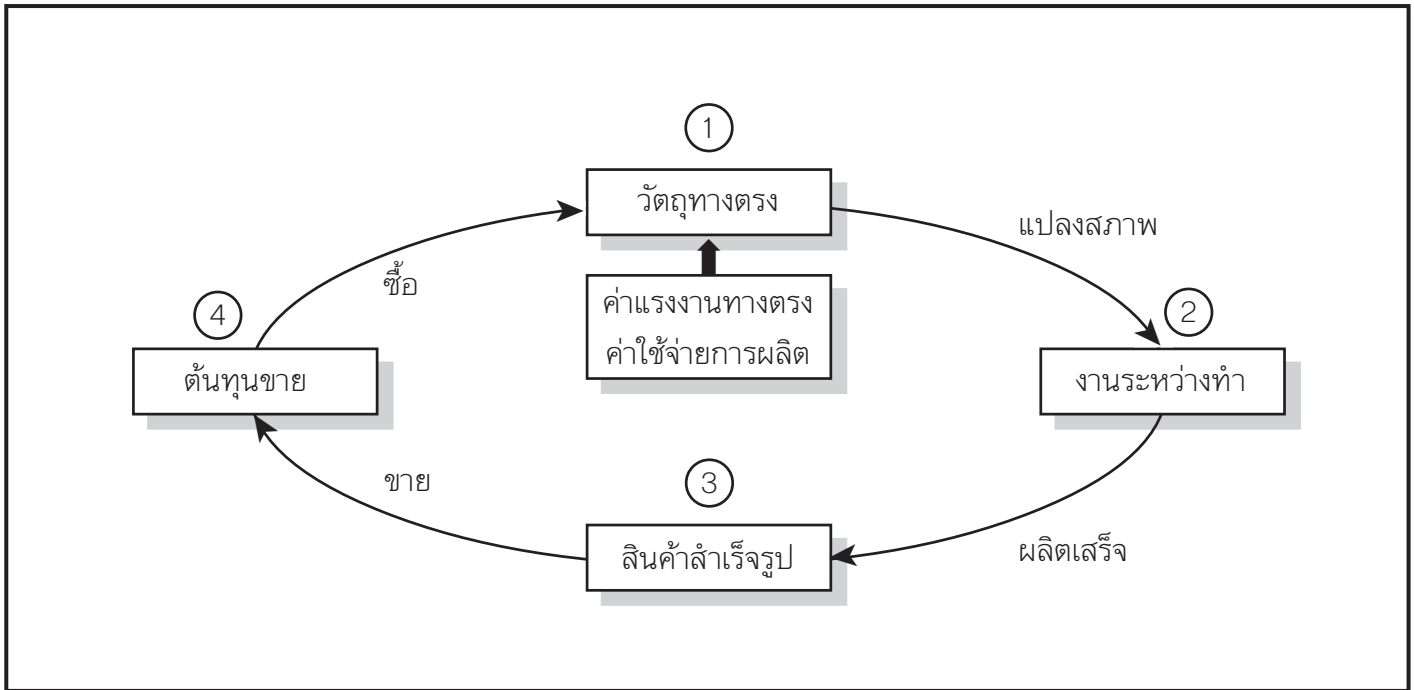
(กรณีกิจการซื้อมาขายไป)		(กรณีกิจการอุตสาหกรรม)	
บริษัทซื้อสินค้า จำกัด		บริษัทต้นทุน จำกัด	
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ		งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1		สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1	
(หน่วย: บาท)		(หน่วย: บาท)	
1) ขาย	100,000	1) ขาย	100,000
2) หัก ต้นทุนขาย		2) หัก ต้นทุนขาย	
สินค้าคงเหลือต้นงวด	20,000	สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวด	20,000
บวก ซื้อสุทธิ	<u>40,000</u>	บวก ต้นทุนการผลิตสินค้าสำเร็จรูป	<u>40,000</u>
ต้นทุนสินค้าที่มีไว้ขาย	60,000	(ดูงบประมาณสัดส่วนที่ 1.3)	
สินค้าคงเหลือสิ้นงวด	<u>(5,000)</u>	ต้นทุนสินค้าที่มีไว้ขาย	60,000
ต้นทุนขาย	<u>55,000</u>	หัก สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือสิ้นงวด	<u>(5,000)</u>
3) กำไรขั้นต้น	45,000	ต้นทุนขาย	<u>55,000</u>
4) หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	<u>20,000</u>	3) กำไรขั้นต้น	45,000
5) กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษีเงินได้)	<u><u>25,000</u></u>	4) หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	<u>20,000</u>
		5) กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษีเงินได้)	<u><u>25,000</u></u>

ไฮดรอกซี # 1.5

(กรณีกิจการซื้อมาขายไป)		(กรณีกิจการซื้อมาขายไป)	
บริษัทซื้อสินค้า จำกัด		บริษัทต้นทุน จำกัด	
งบแสดงฐานะการเงิน		งบแสดงฐานะการเงิน	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1		ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1	
(หน่วย: บาท)		(หน่วย: บาท)	
สินทรัพย์		สินทรัพย์	
สินทรัพย์หมุนเวียน		สินทรัพย์หมุนเวียน	
เงินสด	xxx	เงินสด	xxx
ลูกหนี้การค้า	xxx	ลูกหนี้การค้า	xxx
สินค้างเหลือ	40,000	สินค้างเหลือ	
		– วัสดุ	30,000
		– งานระหว่างทำ	5,000
		– สินค้าสำเร็จรูป	5,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	xxxx	รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	40,000
			xxxx

ไสตท์ศน์ # 1.6

วงจรต้นทุนของกิจการอุตสาหกรรม

ไสตท์ศน์ # 1.7

ขั้นตอนในการจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ

ขั้นตอนในการจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ

1. การขอให้ซื้อ
2. การทำใบสั่งซื้อ
3. การตรวจสอบและการรับวัตถุดิบ
4. การปรับปรุงใบสั่งซื้อ
5. การจัดเตรียมและอนุมัติใบสำคัญ
6. การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการรับวัตถุดิบและการจ่ายเงินตามใบสำคัญ
7. การตรวจนับและการรายงานเกี่ยวกับวัตถุดิบ

ไสตท์ศน์ # 1.8

การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ

วิธีการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ไปและการคำนวณเพื่อนำไปใช้ตราค่าวัตถุดิบคงเหลือ

1. วิธีราคาเฉพาะเจาะจง
2. วิธีถัวเฉลี่ยอย่างง่าย
3. วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
4. วิธีเข้าก่อน - ออกก่อน
5. วิธีเข้าหลัง - ออกก่อน
6. วิธีราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

วิธีการบันทึกบัญชีวัสดุ มี 2 วิธี

1. วิธีการบันทึกบัญชีวัสดุแบบต่อเนื่อง
(Perpetual Inventory Method)
2. วิธีการบันทึกบัญชีวัสดุแบบสิ้นงวด
(Periodic Inventory Method)

ไสตท์ศน์ # 1.10**หลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการควบคุมวัสดุ****หลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการควบคุมวัสดุ**

1. จัดหาวัสดุอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก
2. ควบคุมและตรวจสอบปริมาณสำรองของวัสดุอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่ามีวัสดุที่พร้อมจะส่งเข้ากระบวนการผลิตสินค้าให้ทันความต้องการของลูกค้า
3. จัดหาวัสดุให้เพียงพอในกรณีที่วัสดุขาดมือ (เนื่องจากฤดูกาลหรือการนัดหยุดงาน ฯลฯ) และคาดคะเนถึงราคาสินค้าที่เปลี่ยนไป
4. จัดให้มีวัสดุคงเหลืออยู่ในมือในช่วงที่สั้นที่สุด และปลอดภัยจากภัยต่างๆ เช่น ไฟไหม้ ขโมย หรือการสูญเสียนอื่นๆ
5. ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บ เคลื่อนย้ายวัสดุเพื่อป้องกันการสูญหาย เสียหาย และการเสื่อมคุณภาพ
6. รักษาระดับการลงทุนในวัสดุให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของฝ่ายจัดการและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ
7. จัดรูปแบบการใช้วัสดุอย่างเหมาะสม
8. พิจารณานำวัสดุที่คงค้างอยู่โดยไม่มีรายการเคลื่อนไหวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในกรณีหมดความจำเป็นในการใช้งานควรจำหน่ายออกจากบัญชี

ไสตท์ศน์ # 1.11**ขั้นตอนกระบวนการควบคุมค่าแรงงาน****ขั้นตอนกระบวนการควบคุมค่าแรงงานมี 4 ขั้นตอน**

1. การกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการผลิต
2. การวัดผลที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับเป้าหมายและมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ผลแตกต่างที่เกิดขึ้น
4. การแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การผลิตเป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้

ไสตท์ศน์ # 1.12 เทคนิคการควบคุมค่าแรงงาน

เทคนิคการควบคุมค่าแรงงาน มี 3 เทคนิค

1. พยายามให้พนักงานปฏิบัติงานให้ถูกต้องตั้งแต่แรก
2. ปรับปรุงวิธีการทำงาน
3. การฝึกให้พนักงานมีทักษะในการทำงานหลายๆ ด้าน

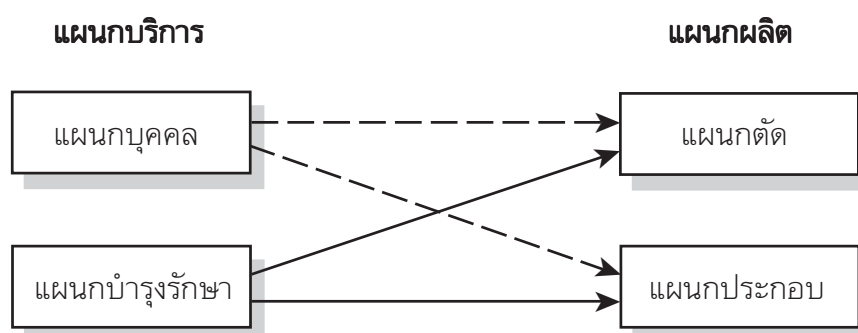
ไสตท์ศน์ # 1.13 สูตรการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน และฐานที่นิยมใช้

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตเชิงงาน} = \frac{\text{ค่าประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตรวม}}{\text{ค่าประมาณจำนวนหน่วยที่เป็นฐาน}}$$

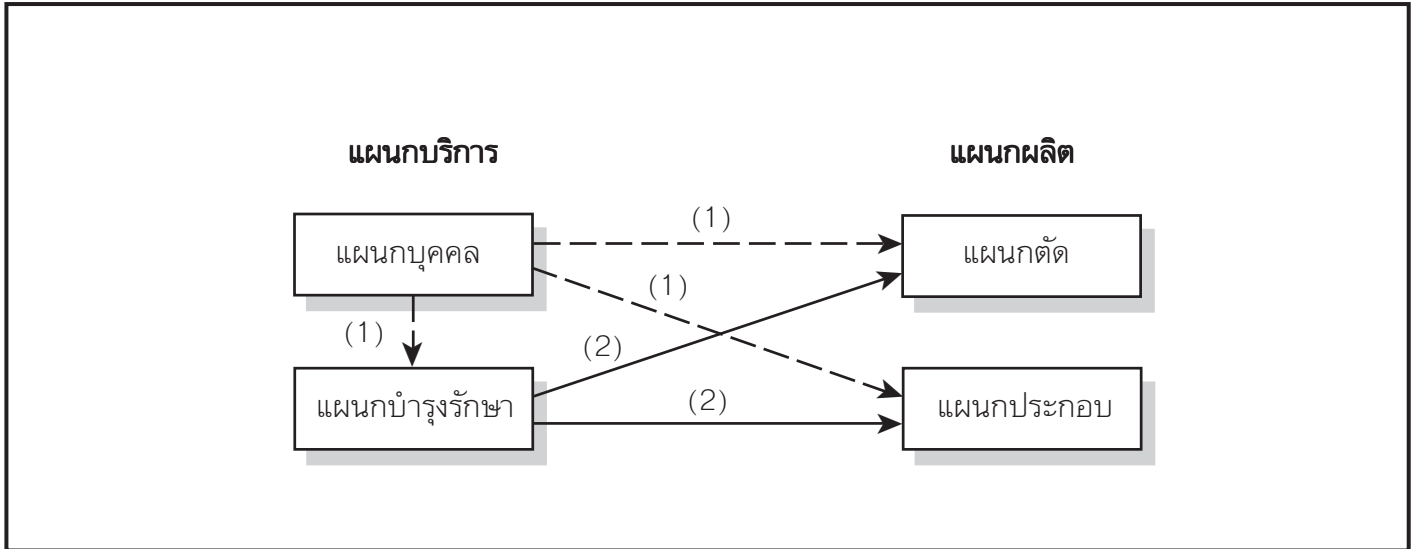
ฐานที่นิยมใช้คือ

1. จำนวนหน่วยของผลิตภัณฑ์ (Unit of Production)
2. วัสดุทางตรง (Direct Materials Cost)
3. ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor Cost)
4. ชั่วโมงแรงงานทางตรง (Direct Labor Hours)
5. ชั่วโมงเครื่องจักร (Machine Hours)

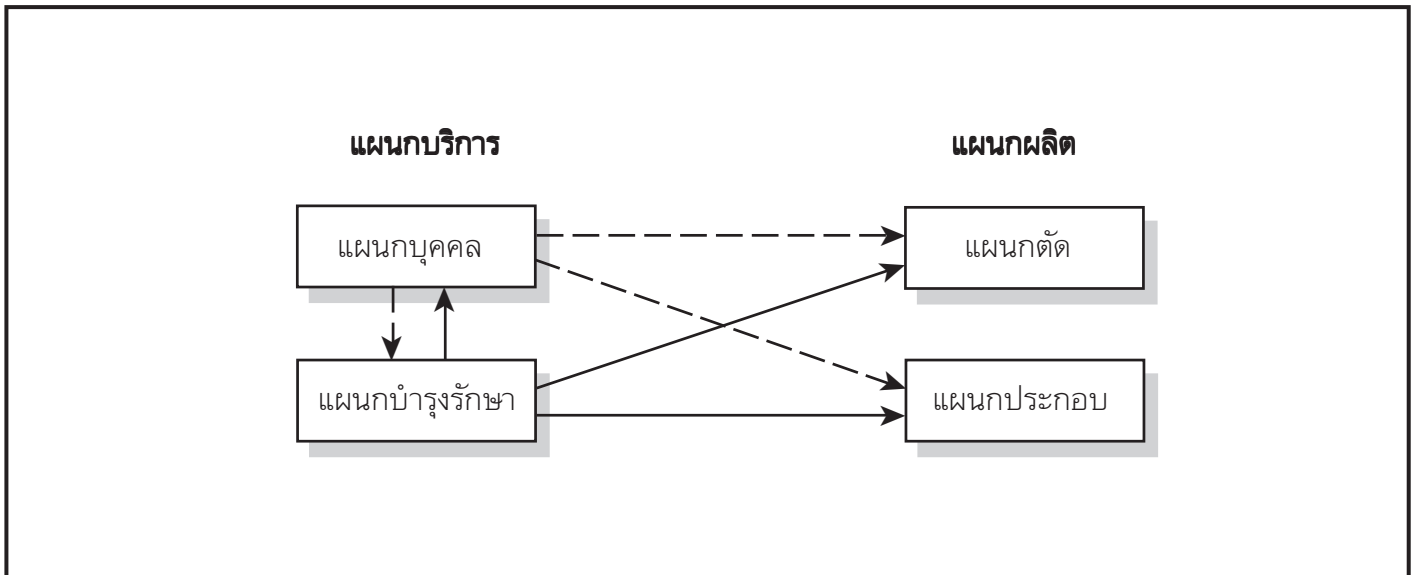
ไสตท์ศน์ # 1.14 แสดงวิธีการปันส่วนโดยตรง

ไฮดรอสแตติกส์ # 1.15 แสดงวิธีการป้อนส่วนเป็นชั้น

ไฮดรอสแตติกส์ # 1.16 แสดงวิธีการป้อนส่วนย้อนกลับ

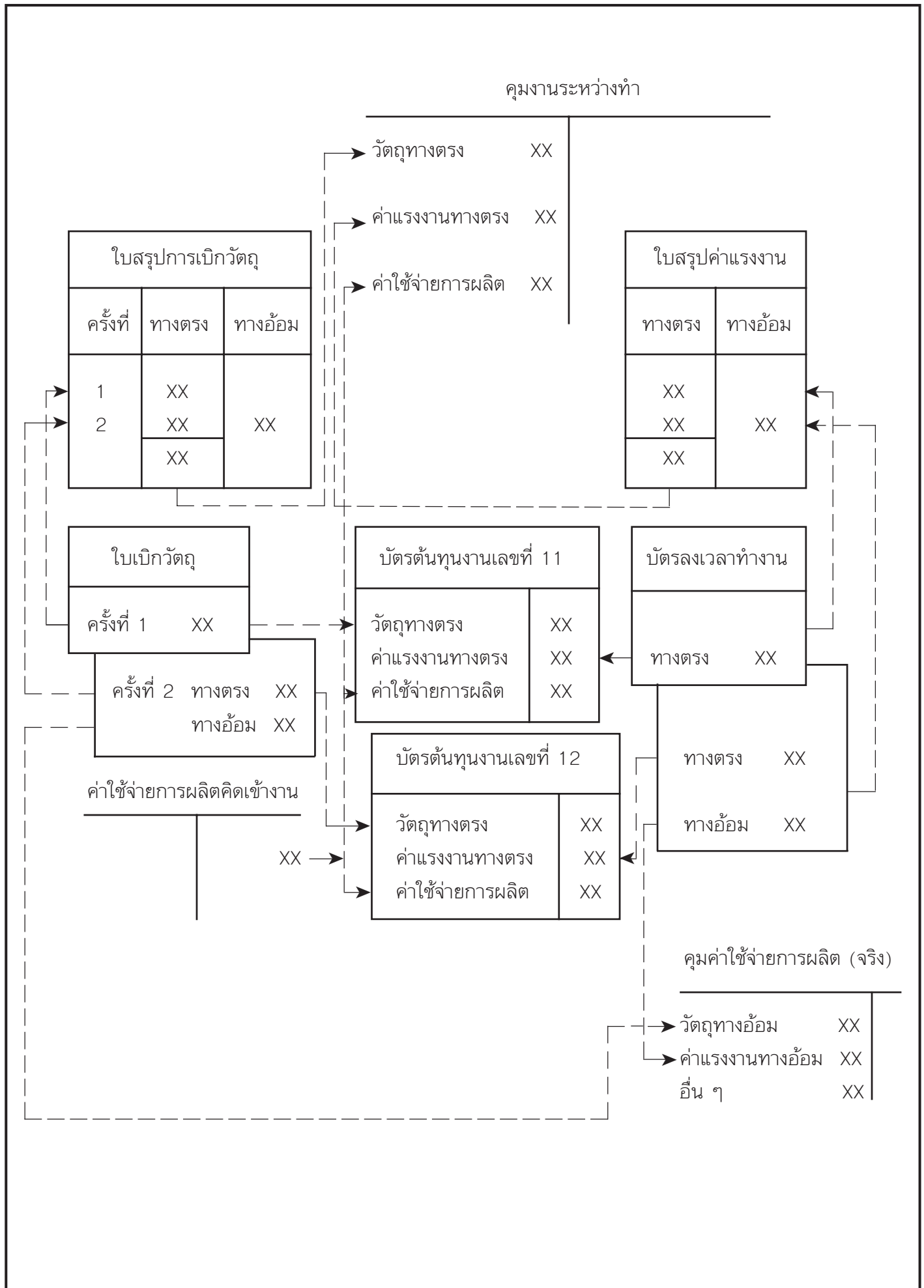
บัตรต้นทุนงาน

ลูกค้าเลขที่ _____ งานสั่งทำเลขที่ _____
ชนิดของผลิตภัณฑ์ _____ กำหนดส่งมอบ _____
แบบของผลิตภัณฑ์ _____ วันเริ่มผลิต _____
จำนวนหน่วย _____ วันผลิตเสร็จ _____

วัตถุประสงค์ทางตรง				ค่าแรงงานทางตรง				ค่าใช้จ่ายการผลิต			
วันที่	ใบสำคัญ	จำนวนเงิน		วันที่	ใบสำคัญ	จำนวนเงิน		วันที่	ใบสำคัญ	จำนวนเงิน	
รวม				รวม				รวม			

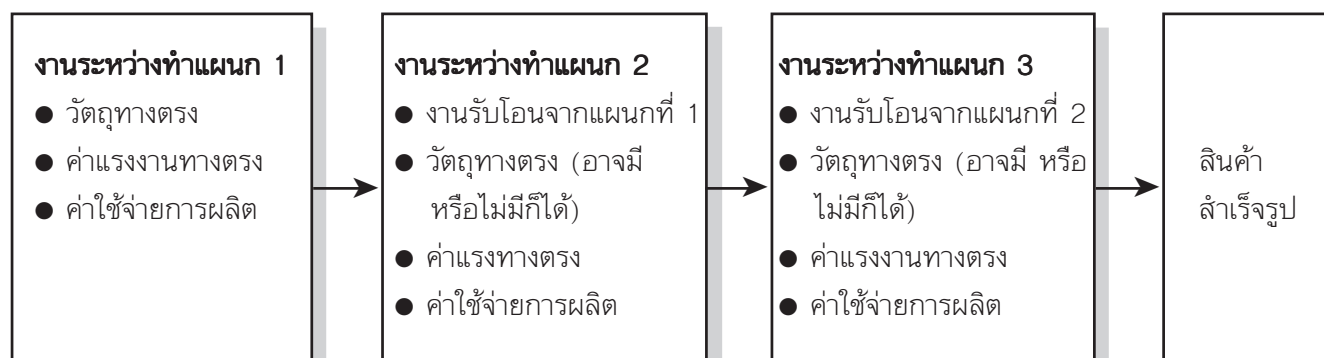
สรุปต้นทุน :

วัตถุประสงค์	XX
ค่าแรงงานทางตรง	XX
ค่าใช้จ่ายการผลิต	<u>XX</u>
รวม	<u><u>XX</u></u>
ต้นทุนต่อหน่วย	<u>XX</u>

ไสตท์ศน์ # 1.19 ข้อแตกต่างของระบบต้นทุนงานสั่งทำ และระบบต้นทุนช่วง

รายการ	ระบบต้นทุนงานสั่งทำ	ระบบต้นทุนช่วง
1. การผลิตทำเพื่อ	● ตามคำสั่งของลูกค้า ● เป็นสินค้าคงคลัง	● ทำเพื่อรอการจำหน่าย ● เป็นสินค้าคงคลัง
2. การทำรายงานต้นทุนการผลิต	● ทำสำหรับแต่ละคำสั่ง	● ทำสำหรับแต่ละแผนกผลิต หรือแต่ละศูนย์ต้นทุน
3. การรวบรวมต้นทุนที่เกิดขึ้นของผลิตภัณฑ์	● ทำสำหรับแต่ละคำสั่งโดยมีแผ่นต้นทุน	● ทำสำหรับแต่ละแผนกผลิต หรือแต่ละศูนย์ต้นทุน
4. การคำนวณต้นทุน	● ทำเมื่อผลิตสำเร็จแล้ว	● ทำเมื่อสิ้นงวดหรือทุกสิ้นเดือน

ไสตท์ศน์ # 1.20 แสดงทางเดินต้นทุนการผลิตแบบต้นทุนช่วง

ไฮททัศน์ # 1.21 ผลิตภัณฑ์ร่วม

วิธีการปันส่วนและกำหนดต้นทุนผลิตภัณฑ์ร่วมมี 4 วิธี

1. วิธีถัวเฉลี่ย
2. วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
3. วิธีราคาตลาดหรือมูลค่าขายสัมพัทธ์
4. วิธีอัตรากำไรคงที่

ไฮททัศน์ # 1.22 ผลิตภัณฑ์พลอยได้

กรณีปันส่วนต้นทุนร่วมให้ผลิตภัณฑ์พลอยได้คำนวณต้นทุนการผลิตได้ 2 วิธี

1. วิธีมูลค่าขายสุทธิ
2. วิธีคิดต้นทุนย้อนกลับ

กรณีไม่ปันส่วนต้นทุนร่วมให้ผลิตภัณฑ์พลอยได้ให้นำรายได้สุทธิของผลิตภัณฑ์พลอยได้ไปแสดงในงบกำไรขาดทุนแบบใดแบบหนึ่งดังนี้

1. เป็นรายได้อื่นๆ ในงบกำไรขาดทุน
2. เป็นรายได้จากการขายในงบกำไรขาดทุน
3. เป็นรายการหักจากต้นทุนสินค้าขายของผลิตภัณฑ์หลัก

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาหลังรับการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2

คำชี้แจง ให้นักศึกษาวางกลมล้อมรอบอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นต้นทุนที่จัดอยู่ในการจำแนกประเภทต้นทุนตามหน้าที่

- ก. ต้นทุนทางตรง
- ข. ต้นทุนประจำงวด
- ค. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต
- ง. ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์สำนักงาน
- จ. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ

2. กิจกรรมมีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตดังนี้

	ณ วันต้นงวด	ณ วันสิ้นงวด
	(บาท)	(บาท)
วัตถุดิบคงเหลือ	160,000	180,000
งานระหว่างทำคงเหลือ	240,000	200,000
สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ	270,000	260,000
ซื้อวัตถุดิบ	= 220,000 บาท	
วัตถุดิบทางอ้อมใช้ไป	= 17,000 บาท	
ค่าแรงงานทางตรง	= 360,000 บาท	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	= 500,000 บาท	

ถามว่า ต้นทุนขายเท่ากับกี่บาท

- ก. 1,043,000 บาท
- ข. 1,053,000 บาท
- ค. 1,083,000 บาท
- ง. 1,093,000 บาท
- จ. 1,353,000 บาท

3. การบันทึกบัญชีวัตถุดิบทางตรงและบัญชีวัตถุดิบทางอ้อม เหมือนกันเมื่อใด

- ก. บันทึกการเบิกวัตถุดิบใช้งาน
- ข. บันทึกการซื้อวัตถุดิบ
- ค. บันทึกการส่งซื้อวัตถุดิบ
- ง. บันทึกการโอนวัตถุดิบออกจากงาน
- จ. บันทึกส่งคืนวัตถุดิบ

4. ผลต่างเกี่ยวกับแรงงานทางตรง คือ ผลต่างระหว่างค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ไปจริงกับข้อใด

- ก. ค่าแรงงานทางตรงตามมาตรฐาน
- ข. ชั่วโมงแรงงานมาตรฐาน x อัตราค่าจ้างจริง
- ค. ชั่วโมงแรงงานทั้งหมด x อัตราค่าจ้างมาตรฐาน
- ง. ชั่วโมงแรงงานจริง x อัตราค่าจ้างจริง
- จ. ชั่วโมงแรงงานจริง x อัตราค่าจ้างมาตรฐาน

5. ท่านจะบันทึกบัญชีอย่างไร เมื่อมีการคิดค่าใช้จ่ายการผลิตใช้งานสูงไปหรือต่ำไปเป็นจำนวนมาก

- ก. บันทึกรวมกับงานระหว่างทำยกไปงวดบัญชีหน้า
- ข. ยกยอดไปงวดบัญชีหน้า
- ค. ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร
- ง. โอนผลต่างไปปรับกับบัญชีงานระหว่างทำ ลินค้าคงเหลือ และต้นทุนสินค้าขาย
- จ. แสดงในงบกำไรขาดทุน เป็นรายการพิเศษ

6. กิจการเบิกวัตถุดิบไปใช้ในการผลิตงานเลขที่ 01 และ 02 เป็นเงิน 500 และ 300 บาท ตามลำดับในจำนวนนี้เป็นวัตถุดิบทางอ้อมงานละ 50 บาท กิจการจะบันทึกบัญชีอย่างไร

ก. เดบิต	งานระหว่างทำ งานเลขที่ 01	450	
	งานระหว่างทำ งานเลขที่ 02	250	
	คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	100	
	เครดิต คุมวัตถุดิบทางตรง		800
ข. เดบิต	คุมงานระหว่างทำ	700	
	คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	100	
	เครดิต คุมวัตถุดิบ		800
ค. เดบิต	วัตถุดิบทางตรง	700	
	คุมค่าใช้จ่ายการผลิต	100	
	เครดิต เงินสด		800

ง. เดบิต	วัตถุดิบทางตรง งาน 01	450	
	วัตถุดิบทางตรง งาน 02	250	
	วัตถุดิบทางอ้อม งาน 01	50	
	วัตถุดิบทางอ้อม งาน 02	50	
	เครดิต ค่าวัสดุ		800
จ. เดบิต	ต้นทุนระหว่างทำ	800	
	เครดิต ค่าวัสดุ		800

7. บริษัท ข. เบิกวัตถุดิบทางตรงออกมา 100% เพื่อผลิตในระหว่างเดือนมีนาคม จำนวน 6,000 หน่วย แผนก ข. ผลิตเสร็จและโอนให้แผนกถัดไป 5,000 หน่วย สำหรับงานระหว่างทำของแผนก ข. มีชั้นความสำเร็จ 60% หน่วยเทียบสำเร็จรูปเท่ากับเท่าไร

หน่วยเทียบสำเร็จรูป		
	วัตถุดิบ	ต้นทุนแปลงสภาพ
ก.	5,000	5,000
ข.	5,000	6,000
ค.	6,000	5,000
ง.	6,000	5,600
จ.	5,000	3,600

8. จากโจทย์ข้อ 7 แผนก ข. ไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด สำหรับต้นทุนที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนคือ วัตถุดิบทางตรง 12,000 บาท ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตรวม 11,200 บาท ต้นทุนที่โอนไปให้แผนกถัดไปจะมีมูลค่าเท่าไร

- ก. 16,704 บาท
- ข. 20,000 บาท
- ค. 21,000 บาท
- ง. 23,200 บาท
- จ. 24,000 บาท

9. กิจกรรมผลิตสินค้า 3 ชนิด โดยมีต้นทุนรวม 60,000 บาท ข้อมูลเพิ่มเติมมีดังนี้

สินค้า	น้ำหนักที่ผลิตได้ (กิโลกรัม)	ปริมาณผลิต (หน่วย)	ปริมาณขาย (หน่วย)	ราคาขายต่อหน่วย (บาท)
ก	200	800	700	20
ข	300	1,000	800	36
ค	500	1,200	1,000	40
	<u>1,000</u>	<u>3,000</u>	<u>2,500</u>	

ถ้ากิจการปันส่วนต้นทุนรวมโดยวิธีถัวเฉลี่ย ต้นทุนส่วนที่แบ่งให้สินค้า ข. เท่ากับเท่าไร

- ก. 10,000 บาท
- ข. 18,000 บาท
- ค. 20,000 บาท
- ง. 21,600 บาท
- จ. 36,000 บาท

10. กิจกรรมผลิตสินค้า ก. เป็นผลิตภัณฑ์หลัก และสินค้า ข. เป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการผลิตร่วมในแผนกที่ 1 สินค้า ก. สามารถนำไปขายได้ทันที แต่สินค้า ข. ต้องนำไปผลิตเพิ่มเติมในแผนกที่ 2 โดยมีข้อมูลดังนี้

	ต้นทุนการผลิต	
แผนกที่ 1	60,000	
แผนกที่ 2	4,000	
	สินค้า ก.	สินค้า ข.
ปริมาณผลิต (หน่วย)	10,000	1,000
ปริมาณขาย (หน่วย)	6,000	80
ราคาขายต่อหน่วย (บาท)	100	10
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (%ของยอดขาย)	10%	5%

ถ้ากิจการปันส่วนต้นทุนให้กับผลิตภัณฑ์พลอยได้ ต้นทุนรวมของสินค้า ข. เท่ากับเท่าไร

- ก. 4,000 บาท
- ข. 4,500 บาท
- ค. 5,000 บาท
- ง. 5,500 บาท
- จ. 9,500 บาท

เฉลยแบบประเมินผลตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังรับการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2

ก่อนรับการสอนเสริม	หลังรับการสอนเสริม
1. ง	1. ค
2. จ	2. ง
3. ง	3. ข
4. ค	4. ก
5. จ	5. ง
6. จ	6. ข
7. ค	7. ง
8. ง	8. ข
9. ข	9. ค
10. ค	10. จ

[illegible]

